

Referat fra møte i Jernbaneforum Nord - 11. april 2024

Sted	Teams
Tid	Fredag 11. april 2025
Klokkeslett	09:00 - 11:30
Møte nr.	1 - 2025
Møteleder	Marianne Dobak Kvensjø
Referent	Stian Jensen

Deltakere:

Marianne Dobak Kvensjø, Marlen Rendall Berg, Raymond Fagerli, Runar Løvdal Jensen, Janne Myrvoll, Sølvi Andersen, Tommy Wisth, Aase Refsnes, Britt Kristoffersen, Siv Mossleth, Kjell-Idar Juvik, Per Gaute Pettersen, Lena Arntzen, Kjetil Moe, Børge Edvardsen Klingan, Kristin Frodahl Rogne, Kurt Jessen Johansson, Reidar Ryssdal, Terje Sivertsvoll, Carl Christian Hallingby, Stian Jensen.

Innledere:

Øystein Risan, Kjell-Arthur Abrahamsen, Hege Holltrø, Nina Løvdal, Thor Brækkan, Randi Ness, Tobias Otterstad.

Møteagenda

Sak	Tid	Tema	Ansvarlig
	09:00	– Åpning – Saker til eventuelt – Godkjenning av møtereferat	Marianne Dobak Kvensjø
1-2025	09:05	– Status på leie av lokomotiver på Nordlandsbanen – Anskaffelser av nye fjerntog på Nordlandsbanen – Fornyelse av lokal- og regiontog på Nordlandsbanen	Øystein Risan, adm.dir. Kjell-Arthur Abrahamsen, materielldirektør Norske Tog AS
2-2025	09:30	– Saltenpendel: Tidligere togavgang for arbeidspendlere fra Bodø til Rognan	Hege Holltrø, seniorrådgiver, Jernbanedirektoratet Nina Løvdal, Bane NOR Thor Brækkan, regiondirektør, Bane NOR Randi Ness, SJ Norge AS
3-2025	09:45	– Trafikkavviklingen på Nordlandsbanen	Randi Ness, dir. kommunikasjon og marked, SJ Norge AS
	10:05	Pause	
4-2025	10:25	– Status Ofotbanen og Nordlandsbanen	Thor Brækkan, regiondirektør, Bane NOR
5-2025	10:55	– Fjerntogstrategien - Togets rolle for de lange reisene	Tobias Otterstad, rådgiver Jernbanedirektoratet
6-2025	11:15	– Eventuelt	Plenum
	Ca. 11:30	Avslutt	

Godkjenning av innkalling og sakliste

- Ingen merknader til innkalling og sakliste.

Saker til eventuelt

- Ingen saker.

Godkjenning av referat fra forrige møte

- Ingen kommentar til referat, og godkjent.

Sak 1 - Status på leie av lokomotiver på Nordlandsbanen, anskaffelser av nye fjerntog og fornyelse av lokal- og regiontog på Nordlandsbanen

Øystein Risan og Kjell-Arthur Abrahamsen orienterte om status og videre prosess for leie av lokomotiver på Nordlandsbanen. Videre om anskaffelsesprosessen for nye fjerntog og muligheter for fornyelse av lokal- og regiontog. Presentasjonen er vedlagt.

Sak 2 - Saltenpendel: Tidligere togavganger for arbeidspendlere fra Bodø til Rognan

Hege Holltrø og Nina Løvdal presenterte en nylig gjennomført mulighetsstudie for en tidligere togavgang fra Bodø til Rognan. Studien ble utført av Jernbanedirektoratet og Bane NOR. Presentasjonen er vedlagt.

Sak 3 - Trafikkavviklingen på Nordlandsbanen

Randi Ness informerte om SJ Nord sin aktivitet og de utfordringene de har møtt med tanke på dårlig infrastruktur, gammelt og manglende togmateriell, krevende værforhold, tilfredshetsmålinger m.m. Presentasjonen er vedlagt.

Sak 4 - Status Ofotbanen og Nordlandsbanen

Thor Brækkan presenterte en oppdatering om status og planlagt arbeid på Ofotbanen og Nordlandsbanen. Presentasjonen er vedlagt.

Sak 5 - Fjerntogstrategien – Togets rolle for de lange reisene

Tobias Otterstad presenterte Fjerntogstrategi mot 2050, som har som mål å forbedre langdistansetog i Norge med søkelys på både nasjonale og internasjonale reiser, og sett opp mot andre transportformer og ønsket samfunnsutvikling. Presentasjonen er vedlagt.

Diskusjon i plenum

- Jernbaneforum Nord uttrykker dyp bekymring over den kritiske situasjonen på Nordlandsbanen. Den akutte mangelen på lokomotiver og det utdaterte togmateriellet, som har oversteg sin tekniske levetid, har betydelig svekket påliteligheten og driftsstabiliteten i togtilbudet.
- Stort vedlikeholdsetterslep og hyppige stengninger på Nordlandsbanen som følge av skred, ras og dårlig vær forverrer situasjonen ytterligere. Togtilbudet har nådd et kritisk nivå, med hyppigere innstilte tog, til tider gjelder dette for hele jernbanestrekningen mellom Bodø og Trondheim og ofte mellom Mo i Rana og Bodø, som delvis erstattes med buss.
- Nattogene er innstilt inntil nye leielokomotiver er på plass. I verste fall kan dette vare frem til de nye fjerntogsettene er tilgjengelige, noe som vil være så sent som i 2029/2030.
- Den nåværende tog situasjonen skaper betydelige utfordringer for reisende: pendlere, pasienter, studenter, fritid, turister m.m.
- Det er helt uakseptabelt at myndighetene ikke har tatt nødvendige grep tidligere for å forhindre den alvorlige situasjonen vi nå står overfor med et kraftig svekket togtilbud. Til tross for tidligere advarsler om risikoen ved å bruke gamle tog, som svekker driftsstabiliteten på grunn av hyppigere og lengre verkstedopphold og manglende reservedeler, har nødvendige tiltak for å unngå denne akutte situasjonen ikke blitt iverksatt.

- Myndighetene må umiddelbart ta grep for å rette opp den kritiske situasjonen med svekket driftsstabilitet i både i togtilbudet og jernbaneinfrastrukturen. Det er uakseptabelt at de ikke oppfyller trafikkavtalen med SJ Nord AS og samfunnsoppdraget til Nordlandssamfunnet.
- Det er dypt urovekkende at prosessen med å anskaffe og sette i drift innleide lokomotiver kan ta opptil ett år. Denne tidsrammen inkluderer omtrent seks måneder for godkjenning og den resterende tiden for ombygging og klargjøring av lokomotivene til driftsfasen. Jernbaneforumet ber om at jernbanemyndighetene må gjøre sitt ytterste for å redusere tiden frem til lokomotivene settes i ordinære rutetrafikk.
- Norske Tog vil i løpet av april presentere en plan for leie av lokomotiver og prosessen frem til lokomotivene settes i trafikk. Denne planen skal avklares i samarbeid med Jernbanedirektoratet og SJ Norge.
- Jernbaneforumet må fortsette arbeidet for å fornye og modernisere lokal- og regiontogmateriell på Nordlandsbanen, slik at det bedre kan imøtekomme reisendes behov. Det vil ikke være tilgjengelig togmateriell før tidligst 2030, når delstrekningen Stjørdal-Steinkjer planlegges elektrifisert. Da kan de bimodale togsettene fra Trønderbanen, bygget i 2021/2022, flyttes til Nordlandsbanen og Rørosbanen.
- Jernbaneforumet må fortsette å arbeide for at myndighetene prioriterer tiltak som øker driftsstabiliteten og kapasiteten på Ofotbanen og Nordlandsbanen, inkludert jernbaneterminaler. Videre må fokus være på vedlikehold, utbedring av skred- og rasutsatte områder, miljøtiltak m.m. på banene.
- SJ Norge må aktivt finne løsninger som sikrer et best mulig togtilbud ved begrenset lokomotivtilgang, samtidig som passasjerene opplever minst mulig ulemper.

Veien videre:

- Nordland fylkeskommune og de interkommunale politiske rådene på Helgeland og Salten møtes etter påske for å planlegge videre samarbeid om den prekære situasjonen med mangel på togmateriell og svekket togtilbud på Nordlandsbanen. Fylkeskommunen inviterer til møte.
- Agenda for møte:
 - Redusere tiden for godkjenning og klargjøring av leielokomotiver før de settes i ordinær rutetrafikk.
 - Arbeide for at Nye Tog AS får fullmakt til å utløse opsjon for ytterligere fire nye bimodale fjerntogsett som skal trafikkere på Nordlandsbanen og Rørosbanen, og inkludere dette i statsbudsjettet for 2026.
 - Arbeide for å minimere konsekvensene for togtilbudet inntil de nye leielokomotivene settes i ordinær rutetrafikk.
 - Annet.